

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОМИСИЯ ЗА ФИНАНСОВ НАДЗОР

РЕШЕНИЕ № 479 - ИП

от 28 юни 2004 година

С писмо, вх. N РГ-03-78-3/22.03.2004 г., “СЖ Експресбанк” АД представя в КФН за одобрение общи условия, приложими към договорите с клиентите (ОУ). По постъпилите ОУ са констатирани несъответствия с нормативните изисквания. Не е приложено копие от решението на компетентния орган за промяна в ОУ.

С наше писмо, изх. № РГ-03-78/3/22.04.2004 г., на основание чл. 15, ал. 1, т. 2 от Закона за Комисията за финансов надзор във връзка с чл. 74, ал. 4, т. 3 и ал. 5 от Закона за публичното предлагане на ценни книжа (ЗППЦК) и чл. 48, ал. 4 от Наредба № 11 за разрешенията за извършване на дейност като фондова борса, организатор на неофициален пазар на ценни книжа, инвестиционен посредник, инвестиционно дружество, управляващо дружество и дружество със специална инвестиционна цел (Наредба № 11), от “СЖ Експресбанк” АД е изискано в едномесечен срок да отстрани констатираните непълноти и несъответствия и да представи в КФН изменени Общи условия, приложими към договорите с клиенти, съобразени с Наредба № 1 за изискванията към дейността на инвестиционните посредници (Наредба № 1), както и заверен препис от решението на компетентния орган за промяна в ОУ.

Горното наше писмо е получено от “СЖ Експресбанк” АД, гр. Варна на 23.04.2004 г., видно от обратна разписка № AR-1 от 22.04.2004 г.

Срокът за представяне на изисканите с цитираното наше писмо документи е изтекъл на 25.05.2004 г. В посочения срок инвестиционният посредник не е представил същите.

Внесените с писмо, вх. N РГ-03-78-3/22.03.2004 г., ОУ не отговарят на изискванията на ЗППЦК и Наредба № 1 за изискванията към дейността на инвестиционните посредници и не осигуряват интересите на клиентите на инвестиционния посредник предвид следните несъответствия:

1. Разпоредбата на т. 1.2 от ОУ не е съобразена с чл. 10, ал. 1 и 3 от Наредба № 1 - инвестиционният посредник **е длъжен** да сключва договорите си с клиенти въз основа на ОУ.

2. Разпоредбата на т. 1.3, изр. второ от ОУ не е съобразена с чл. 11, ал. 2 от Наредба № 1. Има забрана за инвестиционния посредник **да сключва** договор с непрофесионален инвеститор, чието съдържание се отклонява от одобрените ОУ, освен ако отклонението е в явен интерес на клиента, а в ОУ е посочено, че отклоненията важат, ако са в явен интерес на клиента.

3. В т. 2.7 от ОУ не е посочен правилно номерът на вписване (РГ-03-78) на банката в регистъра на инвестиционните посредници, воден от КФН, в съответствие с чл. 11, ал. 1, т. 1, б. “а” от Наредба № 1.

4. В разпоредбата на т. 4.1.1 от ОУ не е посочена длъжимата грижа съгласно чл. 3, ал. 1 от Наредба № 1.

5. Разпоредбата на т. 4.2 от ОУ не е напълно съобразена с чл. 70, ал. 3 от ЗППЦК. Инвестиционният посредник е длъжен да уведомява клиентите си дали продава **или купува** ценни книжа за своя или за чужда сметка, като не е предвидено изключение от това задължение.

6. Разпоредбата на т. 4.3.4 от ОУ е вътрешно противоречива. От една страна, като условие за изпълнение на допълнителните нареждания е поставено изискването инвестиционният посредник да не е изпълнил частично или изцяло последното актуално

нареждане. От друга страна е посочено, че промените в условията на нареждането могат да засегнат единствено частта от поръчката, за която към момента на искането банката не е договорила или сключила сделка, т.е. възможно е да се даде допълнително нареждане и при частично изпълнена поръчка.

7. Сроктът за предоставяне на периодични отчети, посочен в т. 4.3.7, изр. 1 от ОУ не е съобразен със сроковете, посочени в т. 7.1.1 и 7.1.2 от ОУ (аналогични на тези по чл. 31, ал. 2 и 4 от Наредба № 1). Не е уточнено, че визираните в т. 4.3.7 от ОУ сметки са аналитичните сметки за парични средства и за ценни книжа на клиенти по чл. 12, ал. 4 от Наредба № 1.

8. В т. 4.5 от ОУ не е точно посочен компетентният орган – Комисия за финансов надзор.

9. Разпоредбата на т. 5.2.2 от ОУ относно възлагане на “задълженията” на инвестиционния посредник на друго лице не е точна - става въпрос за възлагане на изпълнението на друго лице, а не за възлагане на задълженията, за което има специални правила в чл. 102 от Закона за задълженията и договорите.

10. Разпоредбите на т. 5.3.1, 5.3.2 и 5.3.4 от ОУ не съответстват на изискването на чл. 6, ал. 1, т. 3 от Наредба № 1. Инвестиционният посредник може да се отклони от подадената поръчка **само в явен интерес на клиента**.

11. В т. 5.4.1 и 7.5.1 от ОУ не е посочен начинът на извършване на уведомяването в съответствие с чл. 30, ал. 1 от Наредба № 1, съгласно изискването на чл. 11, ал. 1, т. 2, б. “и” от същата наредба.

12. В т. 5.4.2 от ОУ не е посочен редът за даване на отчет и за прехвърляне на правата на клиента, когато сделката е извършена от името на инвестиционния посредник, съгласно изискването на чл. 11, ал. 1, т. 2, б. “к” от Наредба № 1.

13. Не е посочен срокът за предоставяне на парични средства на инвестиционния посредник за изпълнение на поръчки за покупка на ценни книжа в съответствие с чл. 23 от Наредба № 1, съгласно изискването на чл. 11, ал. 1, т. 3, б. “е” от същата наредба.

14. Посоченото в т. 5.5.5 от ОУ правило се отнася за сключване на сделки с ценни книжа извън регулиран пазар (съответства на чл. 28, ал. 2 от Наредба № 1), което не е посочено изрично.

15. Разпоредбата на т. 5.6.3, изр. второ от ОУ не съответства напълно на чл. 6, ал. 7 от Наредба № 1 – направеното препращане в текста на ОУ е към чл. 149 от ЗППЦК, а в чл. 6, ал. 7 от Наредба № 1 – към глава единадесета, раздел II от ЗППЦК.

16. Разпоредбата на т. 6.1.4 от ОУ не съответства напълно на чл. 75, ал. 1 от ЗППЦК. Инвестиционният посредник е длъжен да отдели и своите парични средства от тези на своите клиенти, а не само своите ценни книжа от тези на своите клиенти.

17. Разпоредбата на т. 6.1.5 от ОУ не е съобразена с чл. 15 от Наредба № 1 относно съхраняването на безналични ценни книжа, безналични държавни ценни книжа и парични средства на клиенти, съгласно изискването на чл. 11, ал. 1, т. 2, б. “м” от същата наредба в ОУ да бъдат посочени условията за съхраняване на ценните книжа, паричните средства и другото имущество, получени във връзка с поръчката или придобити по сключената сделка.

18. Разпоредбата на т. 7.1.2 от ОУ е неясна. Не е ясно посочено извън кои случаи се прилага тази разпоредбата (извън случаите по т. 7.1.1 от ОУ) и не е уточнено направеното препращане към чл. 12, ал. 4 (не е посочено, че разпоредбата е от Наредба № 1).

19. Разпоредбата на изр. трето на т. 7.2.2 от ОУ е в противоречие с правилото на чл. 18, ал. 3 от Наредба № 1 и т. 7.2.4 от ОУ. Инвестиционният посредник няма право да приема поръчка, подавана от пълномощник чрез дистанционен способ за комуникация, ако не са представени предварително документите по чл. 13 от Наредба № 1.

20. Направеното препращане в т. 7.2.5 от ОУ не е точно – изискваните декларации са по чл. 19, ал. 1 от Наредба № 1.

21. Разпоредбата на т. 7.2.8 не е съобразена с чл. 20 от Наредба № 1.

22. В т. 7.2.9 от ОУ не е точно посочено за кои обстоятелства се подава декларация (посочените в чл. 19, ал. 1 от Наредба № 1).

23. В т. 7.2.10 от ОУ не е съобразено направеното препращане – изискването за представяне на декларация е посочено в т. 7.2.9 от ОУ.

24. В т. 7.4.2 от ОУ е предвидена възможността инвестиционният посредник да спре изпълнението на вече дадени поръчки, без да са посочени правила за уведомяване на клиента. С оглед защита на интересите на клиента и по аналогия с изискването на чл. 11, ал. 1, т. 2, б. “е” от Наредба N 1 при уреждане на такова право за инвестиционния посредник, следва да се предвиди и ред за уведомяване на клиента за спиране на изпълнението.

25. В т. 7.5.3 от ОУ не е точно посочено, че инвестиционният посредник предоставя отчет по чл. 31, ал. 1 от Наредба № 1 при поискване от клиента (а не само информира клиента), в съответствие с чл. 31, ал. 3 и 4 от същата наредба.

26. Разпоредбите на т. 9, изр. първо и трето от ОУ не са съобразени с чл. 11, ал. 1, т. 5 от Наредба № 1. В изр. първо трябва да се посочи, че възнаграждението се определя според тарифата, действаща за конкретния клиент, тъй като е възможно е инвестиционният посредник да е приел нова тарифа, но клиентът да не е приел същата и тогава спрямо този клиент ще се прилага приетата от него тарифа. Разпоредбата на изр. трето противоречи чл. 11, ал. 1, т. 5 от Наредба № 1.

27. Разпоредбата на т. 11 от ОУ не е прецизирана относно случаите, при които се носи административнонаказателна отговорност – същата се носи и при неспазване на нормативните актове по прилагане на ЗППЦК.

28. Направеното препращане в т. 15.1 от ОУ не е точно. Посочената т. 1.3 от ОУ урежда правилата за отклонение от ОУ, а не както е посочено в т. 15.1 – условия за прекратяване на договора.

29. Разпоредбите на букви (b), (c) и (e) на т. 15.2 от ОУ следва да отпаднат. Оттеглянето е право на клиента, което той упражнява по своя преценка при определени условия. Не е оправдано упражняването на това право да води до тежки негативни последици, каквото е прекратяването на договорните отношения. Не е оправдано и отказът от изпълнение на конкретна поръчка да води до прекратяване на договора, а от друга страна може да се стигне до заобикаляне на изискването за едномесечно писмено предизвестие за прекратяване на договора. Обективната невъзможност за изпълнение на конкретна поръчка също не следва да води до прекратяване на договора.

30. В т. 16 от ОУ не е посочен точно компетентният орган – заместник-председателят, ръководещ управление “Надзор на инвестиционната дейност” към КФН.

31. Разпоредбата на т. 19 от ОУ не съответства чл. 11, ал. 1, т. 7 от Наредба № 1, съгласно която е необходимо в ОУ да се посочи, че договорът с клиента съдържа клауза със съдържанието по чл. 11, ал. 1, т. 7 от Наредба № 1, т. е. тя трябва да е изрично записана.

32. Не е изпълнено изискването на чл. 11, ал. 1, т. 1, б. “в” от Наредба № 1: не са посочени задълженията по чл. 3, ал. 2, 3 и 4 от Наредба № 1 за равностойно и справедливо третиране на клиентите, за сключване на сделки за сметка на клиент при най-добри условия и за сключване на сделките при първа възможност; не са посочени изискванията по чл. 4, ал. 3 и 4 от Наредба № 1; не са посочени ограниченията по чл. 6, ал. 1, т. 1-4, 6, 7, 9 и 10 от Наредба № 1; не са уредени задълженията за предоставяне на информация по чл. 9 и чл. 28, ал. 1 от Наредба № 1; не са уредени условията по чл. 17 от Наредба N 1, при които инвестиционният посредник не може да сключи договор за сделки с ценни книжа и да заяви пред “Централен депозитар” АД прехвърляне на ценни книжа от лична сметка към клиентска подсметка.

33. В ОУ не е изпълнено изискването на чл. 11, ал. 1, т. 3, б. “д” от Наредба № 1.

От правна страна могат да се направят следните изводи:

На първо място, налице е несъответствие със законово изискване, тъй като представените от “СЖ Експресбанк” АД ОУ не отговарят на изискванията на чл. 11, ал. 1 от Наредба № 1 относно минимално необходимото съдържание на общите условия.

На второ място, налице е несъответствие със законови изисквания поради противоречието на текстове на ОУ със ЗППЦК и Наредба № 1.

На трето място, налице е несъответствие със законово изискване, тъй като към заявлението не е приложен заверен препис от решението на компетентния съгласно устройствените актове орган за промяна на общите условия, съобразно чл. 25, ал. 3, т. 1 от Наредба № 11.

На последно място, текстовете на ОУ са неясни или вътрешно противоречиви, което застрашава интересите на клиентите на инвестиционния посредник. Неточното формулиране на текстовете, както и колизиата между отделни текстове водят до невъзможност да се определи точното съдържание на правата и задълженията на инвестиционния посредник и неговите клиенти. Прецизната формулировка и безпротиворечивостта на разпоредбите на общите условия са необходими предпоставки за гарантиране на интересите на клиентите чрез установяване на ясни правила в отношенията им с инвестиционния посредник.

Изложеното от правна и фактическа страна налага извода, че заявеното от “СЖ Експресбанк” АД действие – промяна на общите условия, приложими към договорите с клиенти, не отговаря на изискванията на закона и не осигурява интересите на клиентите на инвестиционния посредник. Дружеството – заявител, не е представило в определения му едномесечен срок изискваните допълнителни документи (заверен препис от коригирани общи условия и заверен препис от решението на компетентния съгласно устройствените актове орган за тяхната промяна). Подобно бездействие води до извода, че инвестиционният посредник поддържа направеното искане за одобрение на първоначално представените общи условия, вх. № РГ-03-78-3/22.03.2004 г.

Като взех предвид, че при съдържащите се данни в представеното искане за одобрение съгласно чл. 74, ал. 4, т. 3 от ЗППЦК и приложените към него общи условия по чл. 62, ал. 2, т. 4 от ЗППЦК, не са спазени законовите изисквания за издаване на исканото одобрение и не са осигурени интересите на клиентите, на основание чл. 74, ал. 6 от ЗППЦК, чл. 15, ал. 1, т. 2 от Закона за Комисията за финансов надзор и чл. 48, ал. 2 от Наредба № 11,

РЕШИХ:

ОТКАЗВАМ ОДОБРЕНИЕ НА “СЖ Експресбанк” АД

със седалище: гр. Варна

адрес на управление: ул. “Владислав Варненчик” № 92,

за промяна в общите условия, приложими към договорите с клиенти, съгласно проект, представен в КФН, вх. № РГ-03-78-3/22.03.2004 г.

Решението подлежи на обжалване пред Комисията за финансов надзор в 7-дневен срок от съобщаването му, на основание чл. 15, ал. 3 от Закона за Комисията за финансов надзор.

**ЗАМ.-ПРЕДСЕДАТЕЛ, РЪКОВОДЕЩ
УПРАВЛЕНИЕ “НАДЗОР НА
ИНВЕСТИЦИОННАТА ДЕЙНОСТ”:**

(Д. Ранкова)